

Zprostředkování umění jako průvodní princip existence umění – od nejstarších počátků do 19. století

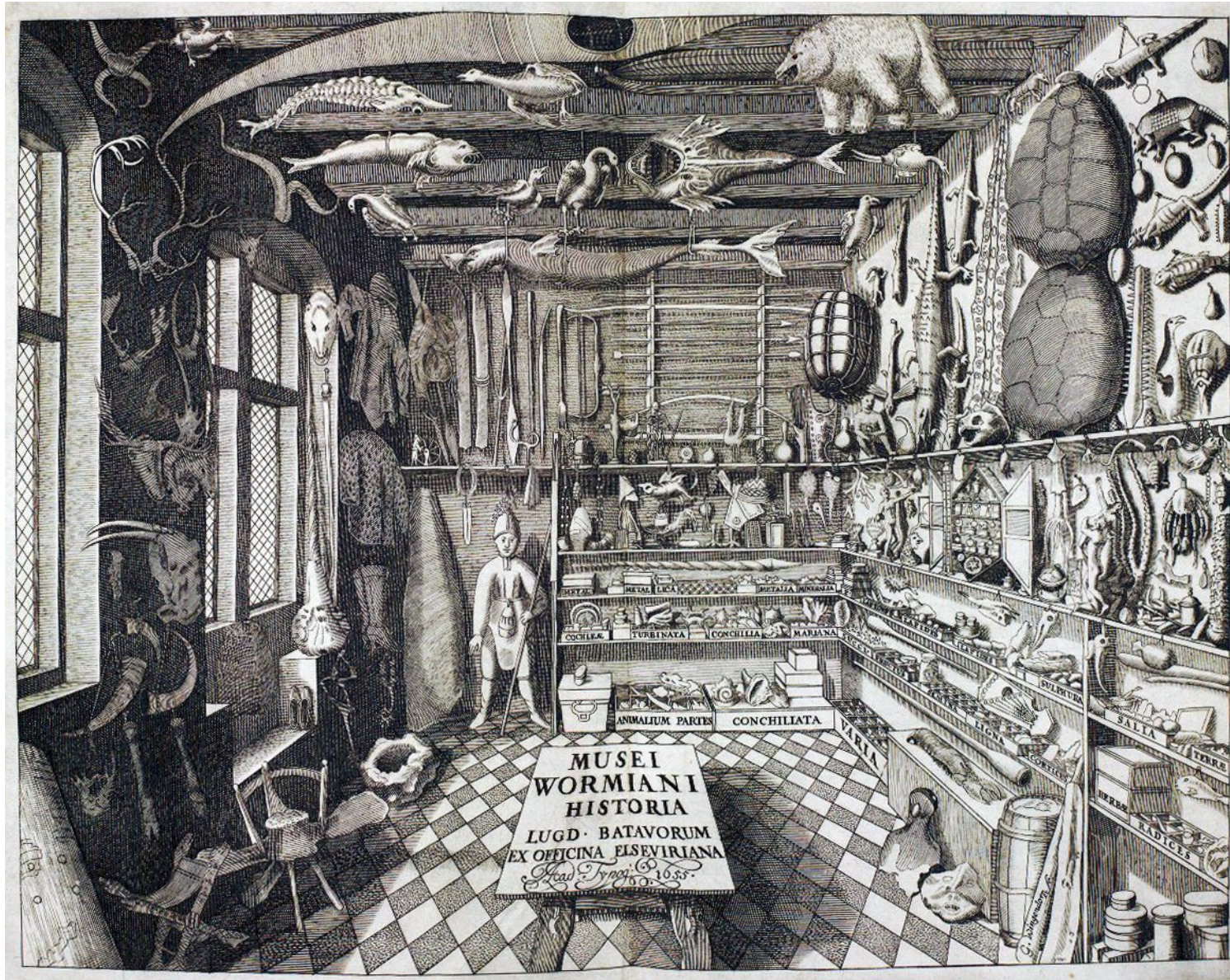
Jan Charvát

GP3MP_MGP Metodika galerijní pedagogiky, jaro 2013

Vyučující: Mgr. Bc. Alice Stuchlíková, Ph.D.

- Pokud budeme pátrat po počátcích zprostředkování umění, dostaneme se patrně do 16. století.
- Pro renesanční šlechtu té doby je příznačné zakládání kunstkomor a kabinetů kuriozit.
- Tyto místnosti nebyly přístupné veřejnosti, sloužily pouze úzkému okruhu návštěvníků.

Kabinety kuriozit

Olaf Worm: Musei Wormiani historia

Obr. 2

„Kabinety kuriozit byly zhmotněním snahy napodobit a uspořádat svět v mikrokosmu, pokusem ukázat v miniatuře vztahy mezi existujícími věcmi. Pro skladbu takových sbírek byla typická vysoká míra rozmanitosti.“ (Simona Juračková)

Kunstkomory

- V počátcích sloužily k reprezentaci.
- Šlechtický rod pomocí sbírek ukazoval svůj význam.
- Jednalo se o místnosti se sbírkou cenností všeho druhu, shromažďovalo se v ní veškeré vědění a umění doby.
- Za nejvýznamnější kunstkomoru lze považovat sbírku panovníka Rudolfa II.

Obr. 3

- Kunstkomory a kabinety kuriozit předjímají vznik obrazáren.
- Obrazárny přibližně od poloviny 17. století vytlačují předcházející typy sběratelských místností.
- Zájem o umění a tvorba vlastní sbírky byly povinností barokního šlechtice doby.
- K rozhledu šlechtice v oblasti umění přispívaly takzvané kavalírské cesty; jednalo se o zahraniční cestu s důrazem na poznání cizího uměleckého života, návštěvy obrazáren ostatních šlechtických rodů a ateliérů umělců.
- Nejznámější raně barokní obrazárnou byla sbírka arcivévody Leopolda Viléma.

Obr. 4

Willem van Haecht: Galerie Cornelise van der Geest

Obr. 5

David Teniers ml.: pohled do obrazárny arcivévody Leopolda Viléma

- Později se sbírky šlechticů stávaly základem pro první muzea a galerie.
- V roce 1743 se první veřejnou uměleckou kolekcí stávají Medicejské sbírky paláce Uffizi.
- Roku 1793 vzniká Muzeum Francouzské republiky v Louvru.
- U nás vzniká roku 1796 Společnost vlasteneckých přátel umění, jejíž cílem bylo zřízení veřejně přístupné obrazárny. Její sbírky daly vzniknout Národní galerii.

Obr. 6

Louvre, konec 18. století

- Muzea a galerie jak je známe dnes, jsou tedy instituce, které vznikají v průběhu 19. století.
- Jejich podstatou je hromadění a organizování specifické sbírky, která je ve výběru zprostředkována veřejnosti.
- Nevystavovalo se soudobé umění, ale historická díla ze sbírek.
- Nepracovalo se s prostorem galerie, podstatné bylo pouze vytvoření stálé expozice.
- Často sloužily mladým umělcům pro potřeby vzdělávání kopírováním starých mistrů.

Zdroje:

- HORÁK, Ondřej a Jan HORÁK. *Místa počínů: historie výstavních prostorů u nás od 19. st. po současnost*. Vyd. 1. Praha: Komunikační prostor Školská 28, 2010?, 125 s.
- KESNER, Ladislav. *Muzeum umění v digitální době: vnímání obrazů a prožitek umění v soudobé společnosti*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2000, 259 s., [8] s. obr. příl.
- SLAVÍČEK, Lubomír. *"Sobě, umění, přátelům": kapitoly z dějin sběratelství v Čechách a na Moravě 1650-1939*. Vyd. 1. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2007, 376 s., viii s. barev. obr. příl.

Obrázky:

- obr. 1: Wikipedia. [online]. [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Musei_Wormiani_Historia.jpg
- Obr. 2: Wikipedia. [online]. [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Frans_Francken_%28II%29,_Kunst-_und_Rarit%C3%A4tenkammer_%281636%29.jpg
- Obr. 3: Lobkowicz. [online]. [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.lobkowicz.cz/media/>
- Obr. 4: Wikipedia. [online]. [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/File:The_Gallery_of_Cornelis_van_der_Geest.JPG
- Obr. 5: Muzeologie Brno. [online]. [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/muzeo/mui03obrazky0405/mui03obrazky0405/obr20.php?page=20.html>
- Obr. 6: Modern Era. [online]. [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://www.avenuedstereo.com/modern/images_week03.htm